

รศ.ดร. ประกิจ ตั้งติสานนท์
อดีตอธิการบดี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

JICA ผู้ให้กำเนิดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หรือที่รู้จักกันอย่างย่อว่า สจล.เป็นอีกหนึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง ของประเทศไทยโดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่น้อยคนนักจะทราบถึงประวัติความเป็นมาที่เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับประเทศญี่ปุ่นและ JICA

รศ.ดร.ประกิจ ตั้งติสานนท์ อดีตคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอดีตอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ซึ่งมีความผูกพันกับทั้งสจล.และญี่ปุ่นได้ย้อนให้เก็งถึงคุณูปการของรัฐบาลญี่ปุ่นต่อการศึกษาด้านเทคโนโลยีในประเทศไทย โดยผ่าน JICA (Japan International Cooperation Agency) จนเกิดขึ้นเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในทุกวันนี้

แรกเริ่มเดิมทีนั้น สจล.เกิดขึ้นจากการเข้ามาเปิดศูนย์ฝึกโทรคมนาคมของ JICA ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยโทรคมนาคม ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี แล้วจึงจะเปลี่ยนมาเป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในภายหลัง อาจารย์ประกิจกล่าวถึงก้าวแรกของสจล.ว่า “ถ้า JICA ไม่มาตั้งศูนย์ฝึกโทรคมนาคมตรงนี้ สถาบันนี้ก็ไม่มีเกิด” และเพื่อให้สจล.กลายเป็นสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านโทรคมนาคมของประเทศ JICA ได้ให้การสนับสนุนทั้งในแง่ของอุปกรณ์การสื่อสารประกอบการเรียนการสอนและบุคลากรที่ส่งตรงมาจากญี่ปุ่น ทั้งจากสถานีโทรทัศน์ NHK (Nippon HosoKyokai) และ บริษัท NTT (Nippon Telegraph and Telephone) เพื่อให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับโทรทัศน์และโทรศัพท์กับนักศึกษาไทย

และเพื่อให้การศึกษาด้านเทคโนโลยีของไทยมีความยั่งยืน JICA จึงเห็นว่า สุดท้ายแล้วควรถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ สู่อาจารย์ไทย โดยอาจารย์ประกิจก็เป็นหนึ่งในผลผลิตของการสนับสนุนจาก JICA ที่ได้โอกาสไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยโตไก ประเทศญี่ปุ่น ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว อาจารย์ประกิจจึงได้ต่อยอดความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นโดยผ่านความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งกับ JICA และมหาวิทยาลัยโตไก

ภายหลังจากที่สจล.ถือกำเนิดขึ้นแล้ว ในช่วงเวลาที่อาจารย์ประกิจดำรงตำแหน่งบริหารอยู่นั้น JICA และ สจล. ก็มีความร่วมมืออื่น ๆ ตามมา อาทิเช่น การนำเอาองค์ความรู้ไปใช้ในการวิจัยเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมเทคโนโลยีในประเทศไทยภายใต้โครงการ ReCCIT (Research Center for Communications and Information Technology) นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่าง JICA และ สจล. ยังได้ขยายไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านด้วย อาทิเช่น การจัดโครงการอบรมด้านโทรคมนาคมให้กับประเทศในเอเชีย และการพัฒนาบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ทั้งสองโครงการล้วนประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยที่โครงการแรกนั้นเป็นความร่วมมือระหว่าง สจล. กระทรวงการต่างประเทศของไทย และรัฐบาลญี่ปุ่น สจล.ได้รับความไว้วางใจจาก JICA ให้ดำเนินการมากกว่า 10 ปีก่อนที่จะสิ้นสุดลง

ขณะที่ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย รัฐบาลญี่ปุ่น และ รัฐบาลลาว ซึ่งเป็นความร่วมมือสามเส้าครั้งแรกที่ JICA ทำกับต่างประเทศ อาจารย์ประกิจเห็นว่า รูปแบบความร่วมมือเช่นนี้เป็นประโยชน์อย่างมากต่อประเทศเพื่อนบ้าน “เนื่องจากเราเห็นว่า JICA ช่วยเมืองไทย เมื่อเมืองไทยเราเก่งแล้ว ก็ควรจะช่วยเหลือประเทศอื่นต่อ โดยเฉพาะการผ่านความร่วมมือกับ JICA เพราะอย่างน้อยที่สุดเป็นการตอบ

แทนบุญคุณของ JICA ที่ช่วยเมืองไทยจนกระทั่งเรามีความชำนาญ เราก็ควรส่งต่อความช่วยเหลือไปยังประเทศซึ่ง JICA อยากช่วย”

และด้วยการสนับสนุนการศึกษาต่อญี่ปุ่นของ JICA ทำให้อาจารย์มีความประทับใจอย่างมากต่อ ศ.ซิงโยอิ มัตสึมาเอะ อธิการบดีของมหาวิทยาลัยโตโกในขณะนั้น ที่ยอมรับอาจารย์เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยในชั้นปีที่ 3 เช่นเดียวกัน อาจารย์กล่าวถึงความประทับใจที่มีต่อ JICA ว่า “เป็นโครงการดีที่เป็นให้ความช่วยเหลือประเทศที่ยังไม่ค่อพัฒนาต่านนี้ ลาดกระบ้งผลิตวิศวะเป็นหมื่นคนแล้ว ซึ่งหากไม่มีวิศวกรเหล่านี้ออกไปพัฒนาประเทศชาติแล้ว เราอาจจะยังไม่เจริญอย่างเช่นในปัจจุบันนี้ ซึ่งโครงการ JICA สร้างประโยชน์ทั้งต่อสถาบันและประเทศชาติด้วย”

อาจารย์ประกิจเองได้นำเอาความประทับใจต่าง ๆ ที่ได้จากการปฏิสัมพันธ์กับคนญี่ปุ่นมาปรับใช้ในการทำงานให้เหมาะกับบริบทของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาใจใส่นักศึกษาของอาจารย์ญี่ปุ่น นอกจากนี้แล้ว ความประทับใจในญี่ปุ่นของอาจารย์ได้ถูกส่งผ่านมายังลูก ๆ ทั้งสองที่ล้วนสำเร็จการศึกษาระดับสูงจากประเทศญี่ปุ่น

จากประสบการณ์การทำงานนับ 10 ปีกับญี่ปุ่น อาจารย์ได้สรุปข้อคิดสำคัญ 2 ประการไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ JICA และรัฐบาลญี่ปุ่นโดยรวมในการปฏิสัมพันธ์กับนานาประเทศ ประการแรก การดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศใด ๆ นั้น ญี่ปุ่นควรศึกษาความแตกต่างทางความคิด วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ให้ถ่องแท้ และปรับเข้าหากันให้เหมาะสม ไม่ควรยึดมั่นถือมั่นในกฎกติกาแบบญี่ปุ่นจนเกินไป และประการที่ 2 JICA ควรหาช่องทางในการสานสัมพันธ์กับสิ่งที่ตนเองได้สร้างมาแต่แรก กับ สจล. JICA ก็หยุดความร่วมมือไปกว่า 10 ปี ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย เพราะทำให้การปรากฏอยู่ของญี่ปุ่นเลือนหายไป “ที่ผ่านมา 50 ปีที่แล้วทุกคนจะรู้ว่า ลาดกระบ้งคือความร่วมมือกับญี่ปุ่น เพราะฉะนั้นใครจะมาเรียนลาดกระบ้ง ก็เท่ากับเรียนที่ญี่ปุ่น แต่ตอนนี้ทุกคนลืมญี่ปุ่นไปแล้ว จะไม่มีใครรู้ว่าลาดกระบ้งนี้เกิดจากญี่ปุ่น” อาจารย์ประกิจกล่าวทิ้งท้าย “ถ้าพูดถึงความสำเร็จขององค์กร แน่่อนที่สุดว่า JICA เป็นคนก่อตั้งมา...คือ พุดง่าย ๆ ว่า เป็นผู้ให้กำเนิดสถาบันขึ้นมาซึ่งจะเป็นอนุสรณ์แห่งมิตรภาพและความร่วมมือกันระหว่างประชาชนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นด้านเทคโนโลยีที่จะคงอยู่ตลอดไป”

